

Direktiv om marin utrustning

Näringsdepartementet

2013-01-21

Dokumentbeteckning

KOM (2012) 772

Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om marin utrustning och om upphävande av direktiv 96/98/EG

SWD (2012) 437

Arbetsdokument från kommissionens avdelningar Sammanfattning av konsekvensbedömningen Följedokument till översynen av rådets direktiv 96/98/EG av den 20 december 1996 om marin utrustning

SWD (2012) 438

Commission staff working document Impact assessment Accompanying the document Proposal for a Directive of the European Parliament and of the Council on marine equipment and repealing Directive 96/98/EC

Sammanfattning

Den 19 december 2012 publicerades EU-kommissionens förslag till ett nytt direktiv om marin utrustning som ska ersätta det nuvarande (96/98/EG). Enligt EU-kommissionen kommer det nya förslaget att rätta till oklarheter och problem som uppstått i tillämpningen av det befintliga direktivet. Syftet med förslaget är att förenkla regelverket, förbättra genomförandet av direktivet samt garantera att IMO-kraven tillämpas på ett enhetligt sätt inom EU och genom det uppnå en väl fungerande inre marknad för marin utrustning, samtidigt som man säkerställer en hög sjösäkerhetsnivå och förebyggande av havsföroreningar.

Regeringen är positiv till dessa målsättningar, men behöver ytterligare analysera förslaget och dess konsekvenser.

1.1 Ärendets bakgrund

Det gällande direktivet 96/98/EG om marin utrustning reglerar typgodkännande (rattmärkning) av utrustning och syftar till en gemensam inre marknad inom EU där samma krav på marin utrustnings säkerhet är lika i samtliga EU-länder. Detta innebär att en produkt som är typgodkänd av ett anmält organ i en medlemsstat inom den europeiska gemenskapen får placeras på gemenskapsfartyg (oavsett vilken flagg de för).

För koordinering av de anmälda organen startades en s.k. MarED-grupp (*the co-ordination group of the Notified Bodies for the implementation of the Marine Equipment Directive*) och dess egna webbplats (www.mared.org) med information om direktivet, samt en produktdatabas där alla typgodkända och rattmärkta produkter enligt direktivet ska registreras.

Genom åren efter ikraftträdandet har det utkommit åtta ändringsdirektiv som har gällt produktlistorna i nuvarande bilaga A. Uppdateringarna har gällt internationella regler, resolutioner och provningsstandarder. Dessa listor har på senare tid uppdaterats en gång per år.

Enligt EU-kommissionens konsekvensanalys har erfarenheterna från användningen av direktivet om marin utrustning visat att det fanns vissa brister i fråga om tillämpning och efterlevnad. Det gällde framförallt följande: kvaliteten på och kontrollen av de anmälda organens arbete (organisationer som på medlemsstaternas vägnar utför bedömningar av överensstämmelse), de ekonomiska aktörernas skyldigheter, effektiviteten hos marknadskontrollen, skyddsmekanismerna (som säkerställer att medlemsstaterna vidtar åtgärder mot utrustning som inte uppfyller kraven och att åtgärderna övervakas så att de inte utgör dolda hinder för den fria rörligheten). Detta i sin tur gett upphov till säkerhetsrisker och till att den inre marknaden för utrustning fungerar otillfredsställande.

För att åtgärda bristerna i systemet föreslår EU-kommissionen att anpassa direktivet om marin utrustning till den gemensamma ramen (i enlighet med vad som föreskrivs i artikel 2 i beslut nr 768/2008/EG om en gemensam ram för saluföring av produkter). Det lagstiftningspaket som kallas också ”varupaketet” antogs av rådet i juni 2008 och syftar till att harmonisera lagstiftningen inom EU för att främja den fria rörligheten för varor. Paketet består av:

- *Förordning (EG) nr 765/2008 om krav för ackreditering och marknadskontroll i samband med saluföring av produkter*

Marknadskontrollförordningen började tillämpas den 1 januari 2010. I förordningen fastställs övergripande bestämmelser om ackreditering av organ för bedömning av överensstämmelse, CE-märkning och gemenskapsramen för marknadskontroll och kontroll av produkter som införs på gemenskapsmarknaden.

- *Beslut nr 768/2008/EG om en gemensam ram för saluföring av produkter*

Genom beslutet fastställs en gemensam ram med allmänna principer och referensbestämmelser för utarbetandet av gemenskapslagstiftningen om harmonisering av villkoren för saluföring av produkter ("harmoniserad gemenskapslagstiftning"), dvs. för sådana sektoriella produktdirektiv som fritidsbåtsdirektivet.

- *Förordning (EG) nr 764/2008 om förfaranden för tillämpning av vissa nationella tekniska regler på produkter som lagligen saluförts i en annan medlemsstat*

Till följd av antagandet av ovan nämnda rättsakter kommer direktivet om marin utrustning anpassas till principerna för den nya rättsliga ramen, samtidigt som man beaktar de särskilda förutsättningarna för marin utrustning vid marknadskontrollen, bedömningen av produkters överensstämmelse och de skyldigheter som gäller för aktörerna i distributionskedjan.

1.2 Förslagets innehåll

Syftet med förslaget till ett nytt direktiv om marin utrustning är främst att:

- förbättra genomförande- och verkställighetsmekanismerna för direktivet om marin utrustning och på så sätt sörja för en väl fungerande inre marknad för marin utrustning, samtidigt som man säkerställer en hög nivå av sjösäkerhet och förebyggande av föroreningar till sjöss.
- förenkla regelverket och garantera att IMO-kraven tillämpas på ett enhetligt sätt inom EU, och på så sätt säkerställa att det finns nödvändiga förutsättningar för unionsindustrins konkurrensförmåga.

För att nå dessa syften vill man få till stånd framför allt följande ändringar:

- Ta bort bilaga A från direktivet. Denna bilaga innehåller idag de tekniska krav och standarder som ska gälla för den utrustning som omfattas av direktivet. Förteckningen är omfattande och kräver frekventa uppdateringar som är svåra för MS att införliva i tid. Enligt förslaget ska EU-kommissionen istället genom genomförandetakter anta sådana bestämmelser, samt publicera gällande krav i en databas;
- Tydliggöra kravbilden för de anmälda organen och öka kvalitén på deras arbete genom ökad kontroll;
- Öka förutsättningarna för myndigheterna att bedriva en effektiv marknadskontroll och tillnärma sig systemet för det s.k. varupaketet (New Legislative Framework, NLF), främst EU-förordning nr 765/2008 om krav för ackreditering och marknadskontroll i samband med saluföring av produkter och beslutet 768/2008/EG om en gemensam ram för saluföring av produkter;
- Effektivisera systemet för MS:s anmälan av undermåliga produkter till EU-kommissionen.

Vissa ändringar föreslås till följd av Lissabonfördraget. EU-kommissionen föreslås få besluta om delegerade akter bland annat för att uppdatera hänvisningarna till standarder och internationella konventioner. EU-kommissionen får genom delegerade akter även anta europeiska standarder i de fall IMO inte lyckas ta fram internationella standarder, föreslå vilka produkter som kan omfattas av bestämmelserna om elektronisk märkning, samt ta fram bestämmelser om anmälningsförfarandet till EU-kommissionen.

1.3 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

Direktivet 96/98/EG om marin utrustning är satt i kraft främst genom Transportstyrelsens föreskrifter (TSFS 2009:52) om marin utrustning. Generellt gäller att all utrustning som placeras ombord eller byts ut ska vara typgodkänd (rattmärkt). Eventuella undantag från detta krav framgår av de föreskrifter som anger utrustningskraven. Föreskrifterna kan omfatta en viss utrustningsgrupp och/eller en viss fartygskategori. I motsats till andra CE-märkningsdirektiv ska utrustning som går under direktivet för marin utrustning inte CE-märkas, utan rattmärkas.

Bestämmelser om ackreditering och marknadskontroll följer av förordning (EG) nr 765/2008 och kompletteras av lagen (2011:791) om ackreditering och teknisk kontroll, förordningen (2005:894) om teknisk kontroll samt Swedacs föreskrifter och allmänna råd (STAFS 2011:5) om anmälda organ.

Enligt EU-kommissionen påverkar förslaget inte unionens budget. De uppgifter som delegerats till kommissionen, inklusive de uppgifter som kräver bistånd från Europeiska sjösäkerhetsbyrån, förväntas inte öka arbetsbelastningen och kommer att genomföras med befintliga resurser. Enligt EU-kommissionen kommer det nya direktivet även underlätta för MS genom att minska den administrativa bördan.

EU-kommissionens konsekvensanalys återfinns i de två dokument som medföljer förslaget, nämligen SWD(2012) 437 (Sammanfattning av konsekvensbedömningen) samt SWD(2012) 438 (konsekvensbedömningen).

I konsekvensbedömningen har två alternativ utvärderats. Genom det ena skulle direktivet om marin utrustning anpassas maximalt efter den gemensamma ramen, och avvikelser från bestämmelserna i ramen skulle begränsas till de frågor där det ändå anses nödvändigt, nämligen specifik märkning (alternativ 2).

Det andra alternativet (alternativ 3) skulle utgöras av villkorad anpassning av direktivet om marin utrustning efter den gemensamma ramen, där ytterligare specifika åtgärder med avseende på direktivet om marin utrustning skulle införas för att göra instrumentet effektivare.

Enligt EU-kommissionen är åtgärderna i alternativ 3 billigare, bidrar till att den inre marknaden för marin utrustning ska fungera väl, minskar den administrativa bördan för de olika intressenterna samt säkerställer en hög nivå av sjösäkerhet och förebyggande av havsföroreningar. Genom alternativ 3 försvinner behovet av att införliva ändringarna i 27 olika rättssystem i medlemsstaterna (genom bl.a. delegerade och genomförande akter), medan i fråga om alternativ 2 skulle medlemsstaterna själva fatta beslut.

Av dessa skäl bör alternativ 3, dvs. den effektivaste åtgärden, väljas i stället för alternativ 2, enligt EU-kommissionen.

Bestämmelserna i förslaget till nytt direktiv är i stora delar mer detaljerade och mer omfattande än i det nuvarande direktivet. Man kan därför förvänta sig att det krävs författningsändringar till följd av direktivet, framför allt i Transportstyrelsens föreskrifter men möjligen även någon mindre ändring i lag och förordning.

Förslaget medför en betydligt mer långtgående skyldighet för Sverige att bedriva marknadskontroll. Transportstyrelsen, som är den marknadskontrollerande myndigheten idag, bedriver idag marknadskontroll i begränsad omfattning och kommer att få sätta mer resurser i anspråk. Förslaget innehåller också krav på att medlemsstaterna rapporterar vilka åtgärder som har vidtagits inom marknadskontrollen till EU-kommissionen. Det kan inte uteslutas att kan finnas behov av ytterligare resurser för att klara det ökade uppdraget.

Enligt förslaget ska kommissionen ha möjlighet att delta vid tillsyn av anmälda organ. Det framgår inte tydligt av förslaget hur deltagandet kommer att ske, vilket gör att det är svårt att exakt bedömma dess konsekvenser eller om effekterna blir kostnadsdrivande.

2012/13:FPM49

2 Ståndpunkter

2.1 Preliminär svensk ståndpunkt

Generellt är Sverige positivt till direktivets syfte att förbättra en enhetlig tillämpning av reglerna om marin utrustning avsedd att placeras ombord på EU-fartyg, samt att säkerställa den fria rörligheten för sådan utrustning i unionen. Sverige ställer sig också positivt till den del av förslaget som rör ändringar som grundar sig i varupaketet, så länge som de särskilda förhållanden som gäller för direktivet om marin utrustning inte glöms bort vid anpassningen till det horisontella systemet.

Förslaget avser också att förenkla reglerna samt att införa ett mer effektivt och arbetsbesparande ändringsförfarande. Sverige ser positivt på en sådan inriktning.

En ordentlig genomlysning av förslaget och dess budgetära och övriga konsekvenser för staten och näringen behöver dock göras.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

Medlemsstaterna har vid en första genomgång av förslaget redovisat en positiv inställning till förslaget, med förbehåll att återkomma med detaljerade synpunkter senare.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

För närvarande ej kända. Europaparlamentet har ännu inte tagit ställning till direktivet.

2.4 Remissinstansernas ståndpunkter

Ännu ej kända, förslaget remitteras för närvarande.

3 Förslagets förutsättningar

3.1 Rättslig grund och beslutsförfarande

Rättslig grund utgörs av artikel 100(2) i fördraget om EUs funktionssätt. Beslut tas med kvalificerad majoritet i medbestämmande med Europaparlamentet.

Vad gäller proportionalitetsprincipen menar kommissionen att EU-harmoniseringen kommer att leda till en uppsättning tydliga krav och enhetliga certifieringsförfaranden som säkrar en hög säkerhetsnivå och gott miljöskydd samt en väl fungerande inre marknad.

Avseende subsidiaritetsprincipen menar kommissionen att EU:s målsättningar inom sektorn för marin utrustning kan inte i tillräcklig utsträckning uppnås av medlemsstaterna på egen hand. De kan enklare uppnås genom åtgärder på EU-nivå.

Kommissionens slutsats är att förslaget är förenligt med såväl subsidiaritets- som proportionalitetsprincipen. Regeringen delar denna bedömning.

4 Övrigt

4.1 Fortsatt behandling av ärendet

En första genomgång av förslaget genomfördes vid rådsarbetsgruppsmöte den 11 januari 2013.

Det irländska ordförandeskapet avser att prioritera arbetet med direktivet och siktar på att nå en gemensam inriktning till rådets möte i juni 2013.

4.2 Fackuttryck/termer